

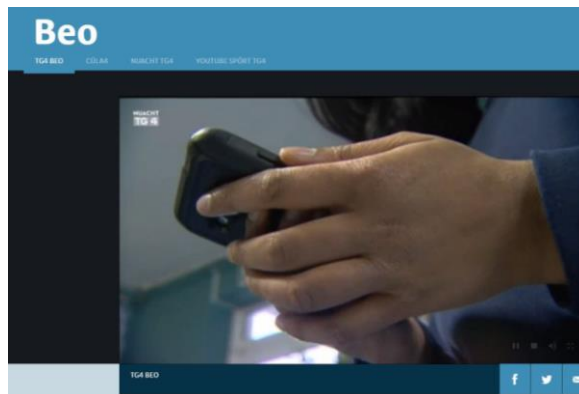
Srianta ar an idirlíon

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoi na pleananna atá déanta ag an Rialtas chun an t-idirlíon a dhéanamh níos sábháilte. Féach féin agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An féidir libh na focail Ghaeilge a cheangal leis na focail Bhéarla?

1. beartaithe	a. <i>Safety Commissioner</i>
2. Coimisinéir Sábháilteachta	b. <i>a request; a demand</i>
3. cumhacht	c. <i>dangerous/harmful material</i>
4. fíneálacha	d. <i>finés</i>
5. gléasanna cliste	e. <i>self-harm</i>
6. achainí	f. <i>decided</i>
7. maoirseacht	g. <i>bullying</i>
8. bulaíocht	h. <i>power</i>
9. ábhar baolach/díobhálach	i. <i>supervision</i>
10. féindochar	j. <i>smart devices</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 2

Sula bhféachann tú ar an mír den dara huair, pléigh na contúirtí a bhaineann le daoine óga a bheith ag scimeáil ar an idirlíon. Bí ag obair leis an duine in aice leat agus scríobhaigí amach liosta.

Nuair atá an liosta déanta agaibh, féachaigí ar an mír. An raibh na pointí céanna agaibh beirt agus a bhí sa mhír?

Ceist 3

Féach ar an mír arís agus freagair na ceisteanna thíos.

1. Cén plean atá ag an rialtas chun an t-idirlíon a dhéanamh níos sábháilte?
2. Cad atá ag dul ar aghaidh ar feadh sé seachtaine?

Ceist 4 Comhchiallaigh

Aimsigh na focail sa mhír a raibh an chiall chéanna acu leis na cinn seo thíos.

- socraithe
- éirimiúil
- polasaithe
- dainséarach
- go leor
- tar (a) éis sin

Ceist 5 ‘...a chur...’

Cad é an difríocht idir ‘a chuir’ agus ‘a chur’? Cuir an dá leagan in abairtí lena mbrí a léiriú.

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo thíos leis na daoine eile i do ghrúpa.

1. An mbaineann tú féin úsáid as na meáin shóisialta? Cad iad na cinn a úsáideann tú?
2. Cad iad na fadhbanna a bhaineann leis na meáin shóisialta, dar leat?
3. Samhlaigh nach raibh do ghuthán cliste agat ar feadh seachtaine. Cad é mar a mhothófá faoi sin?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
f	a	h	d	j	b	i	g	c	e

Ceist 2

Iarr ar gach beirt liosta a dhéanamh de na contúirtí. Pléigh na tuairimí atá ag na foghlaimeoirí go léir. Ansin déan liosta de na fadhbanna a luadh sa mhír leis an rang iomlán. Féach an script.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

socraithe – beartaithe

éirimiúil – cliste

polasaithe – beartais

dainséarach – baolach

go leor – dóthain

tar (a) éis sin – ina dhiaidh sin

Ceist 5

a chuir – is é an aimsir chaite den bhriathar **cuir** é sin. Mar shampla: *Sin an litir a chuir Gráinne sa phost an tseachtain seo caite.*

a chur – is é an t-ainm briathartha den bhriathar **cuir** é. Mar shampla: *Caithfidh tú an litir a chur sa phost roimh dheireadh na seachtaine.*

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Siún Nic Gearailt

Anois, tá sé beartaithe ag an Rialtas dlíthe nua a thabhairt isteach chun an t-idirlíon a dhéanamh níos sábháilte. Tá sé beartaithe Coimisinéir Sábháilteachta a cheapadh a mbeidh sé de chumhacht aige fíneálacha nó an dlí a chur ar chomhlachtaí a bhriseann an dlí.

Tomás Ó Mainín

I Scoil Náisiúnta Naomh Bríd i nGlas Naíon, i mBaile Átha Cliath, a bhí an tAire Cumarsáide, Richard Bruton, inniu agus é ag fógairt phleananna an Rialtais chun an t-idirlíon a dhéanamh níos sábháilte. Tá an t-idirlíon agus na gléasanna cliste, mar a thugtar orthu, snite isteach i ngach aon ghné den saol anois. Ach leo sin, tagann baol ó nithe, suíomhanna¹ agus ábhair nach bhfuil chomh cliste.

Tá achainí á déanamh ar an Rialtas le tamall, beartais a chur i bhfeidhm a chuirfeadh iachall² ar ghnólachtaí freagracht agus maoirseacht a dhéanamh ar an ábhar atá ar a suíomhanna.

Inniu, dúirt an tAire go raibh sé beartaithe Acht Sábháilteachta Ar Líne a chur i bhfeidhm. Beidh ar ghnólachtaí cód sábháilteachta a chur i bhfeidhm; faoi sin ní bheidh aon chead ábhar a dhéanfadh bulaíocht nó ábhar baolach maidir le féindochar a chur ar shuíomh. Tá sé beartaithe Coimisinéir a cheapadh chun na dlíthe a chur i bhfeidhm, ina measc sin, an chumhacht chun ábhar a thógáil den idirlíon; nó fíneálacha nó an dlí a chur ar chomhlachtaí as na dlíthe a shárú.

Antóin Ó Lachtnáin, Digital Rights Ireland

Tá súil againn go n-éireoidh leis seo, ach tá amhras orainn, mar is fadhb fhíordheacair í seo agus tá a lán gnéithe de...ní hamháin an dlí agus ní hamháin an t-ábhar... ábhar díobhálach, mar a thugtar air. Tá a lán dlíthe ann faoi, mar shampla, faoi mhaistíneacht ar an idirlíon cheana féin, ach níl siad dáiríre á gcur i bhfeidhm i gceart. Agus, an taobh eile de, tá ráite ag an gCoimisiúin Dlí ná go bhfuil oideachas an-tábhachtach agus níl a dhóthain á rá faoi...ag an Aire faoin méid a dhéanfar faoi oideachas ceart a thabhairt do mhúinteoirí agus tuismitheoirí agus do na leanaí féin.

Tomás Ó Mainín

Tá tréimhse chomhairleoireachta leis an bpobal beartaithe ar feadh sé seachtaine anois, agus súil reachtaíocht a réiteach ina dhiaidh sin.

Tomás Ó Mainín, Nuacht TG4.

¹ *suímh* an leagan caighdeánach ach tá *suíomhanna* i dtreis sa chaint le tamall maith de bhlianta, agus á mholadh, dá réir sin, ar tearma.ie agus ar foclóir.ie.

² *iallach* an leagan caighdeánach